

Ry Fortællekreds

2001-2021

Af Helle Arnfred og
Ulla Skovsbøl, 2024

Prolog

Der var en gang en god fortælling, som gerne ville fortælles, ja i virkeligheden var der mange, og der kom stadig flere til. Skønt fortællingerne var fyldt med saft og kraft, var der dog ingen, der rigtig havde tid til at høre på dem eller tage sig af dem.

Fortællingerne prøvede mange steder, pressede sig på, satte sig som knuder i halsen og som uro i fødderne, for de var trætte af at være usynlige og rodløse.

Endelig var der et par kvinder, som tog mod til sig, lukkede munden op og gav fortællingerne liv og stemmer. Fortællingerne blev så fornøjede derved, at de slog rod og voksede, og flere fortællere kom til. Det blev til en kreds, som fik navnet Ry Fortællekreds efter det sted, hvor fortællingerne havde fået deres hjem.

Kredsens fortællere begyndte nu at tage fortællingerne med ud i den vide verden sammen og hver for sig – og det kan nok være, at fortællingerne udfoldede sig og skabte liv og lyst, hvor de kom frem.

Se det var begyndelse på den historie, som ingen endnu ved, hvor ender ...

Introduktion til Ry Fortællekreds i kredsens første folder om sig selv

Sådan begyndte det hele

Ry Fortællekreds blev grundlagt 2001 af Helle Arnfred og Tove Hvid. Helle Arnfred havde været leder af Dramalederlinjen på Herning Højskole fra 1976 til 1997 og havde beskæftiget sig med fortælling siden 1985. Tove Hvid var psykolog og arbejdede bl.a. med unge med spiseforstyrrelser og kropsterapi. De mødte hinanden på et kursus på Svejstrup Gl. Præstegård, "Åndens krop - kroppens ånd," i 1998, og deres bekendtskab udviklede sig snart til venskab, da de opdagede en fælles interesse for mundtlige fortælling.

For Helles vedkommende udsprang interessen for mundtlig fortælling af hendes mangeårige arbejde med drama, teater og fortælling på højskolen, og hun var inspireret af bl.a. skuespilleren Vigga Bro og den italienske dramatiker Dario Fo. For Tove var det fortællingens helende virkning på sjælen, der var det centrale. Hun så fortællingen som et middel til at øge livsglæden hos andre og sammen med andre, og brugte gerne fortælling i sit arbejde med unge med spiseforstyrrelser. Nu havde hun fået lyst til at udfolde den i et andet rum sammen med raske mennesker, måske i en fortællegruppe.

Helle var netop stoppet som højskolelærer og var selv begyndt at fortælle forskellige steder. Gennem sine ti år med dramalederuddannelsen var hun blevet vildt betaget af, at blot to ugers intensivt arbejde med en erindret og sanset oplevelse, kunne sætte eleverne i gang med fortælling, som både rørte tilhøreren og gav fortælleren selv en indsigt og dybere forståelse af det erindrede. Helle så den vellykkede fortælling som et perfekt samarbejde mellem ånd og krop, og det var hun opsat på at arbejde videre med.

I 1999 blev de to kvinder derfor enige om at etablere et netværk af mundtlige fortællere i Østjylland, og de vendte sig mod Odense for at få inspiration. Odense Fortællekreds havde været i gang siden 1997, og selv om de begge boede ved Skanderborg, meldte de sig ind i den fynske kreds. De tog gennem flere år jævnligt til workshops og fortællearrangementer i Odense, hvor de sugede til sig af de fynske fortælleres viden og erfaring. I efteråret 2000 var de klar til selv at gå i gang med at skabe en ny fortællekreds i Skanderborg-Ryområdet. For at opbygge et netværk inviterede de først til tre offentlige arrangementer i efteråret 2000, hvor gode fortællere fra andre dele af landet præsenterede genren for publikum.

Helle Arnfred (tv) og Tove Hvid (th) ca. 2005. Foto Tove Hvid: Henrik Bjerg

Et langt tilløb - de tre første arrangementer

Hvordan finder man frem til andre i ens lokalområde, som brænder for at fortælle historier? Det spørgsmål stod Tove Hvid og Helle Arnfred over for, da de besluttede at starte fortællekredsen. Det var før, der fandtes sociale medier som Facebook og alle de andre medier, vi har i dag, og i en tid, hvor der skulle andre metoder til at få fat i folk, man ikke kendte på forhånd. Det var derfor Tove og Helle valgte at lægge ud med tre offentlige arrangementer, hvor de inviterede dygtige fortællere til at præsentere den mundtlige fortælling for et østjysk publikum.

Arrangementerne blev annonceret i lokalpressen og afholdt i foredragslokalet på Svejstrup Gl. Præstegård, mellem Skanderborg og Ry - netop der, hvor de to oprindeligt havde mødt hinanden til et kursus.

Tre aftner i fortællingens univers på Svejstrup Gl. Præstegård, efteråret 2000:

1. "Assorterede fortællinger" ved Odense fortællekreds, 29.9.2000
2. "Livshistorier" v. Leif Zachø, 3.11.2000
3. "Fortællinger i og udenfor tid og rum" v. Tove Hvid og Helle Arnfred, 1.12.2000

Den første aften kom fire fortællere fra Odense Fortællekreds: Eli Fruergård, Charles Busk Jensen, Jürgen Andréson og Ene Lindholm. Til det andet arrangement en måned senere var det livshistoriefortæller og tidligere seminarielektor Leif Zachø, som både delte ud af sine livshistorier og fortalte om, hvordan man gør sit eget liv til en god historie, der er værd at lytte til for andre. Endelig afrundede Tove Hvid og Helle Arnfred forløbet med en aften, hvor de selv fortalte myter, legender, eventyr og sandfærdige beretninger. Arrangementerne blev ganske velbesøgte: Fra 17 til 37 tilhørere mødte op.

I forbindelse med de tre arrangementerne i efteråret 2000 luftede de to initiativtagere hver gang deres idé om at skabe en lokal fortællekreds i håb om at kunne rekruttere medlemmer blandt tilhørerne. Det lykkedes. Den aften, hvor ideen skulle stå sin prøve, deltog ti interesserede. Nogle faldt hurtigt fra, mens andre kom til, og efter nogen tid var kredsen etableret med Tove Hvid, Helle Arnfred, Peter Værum, Anna Grethe Bech, Halvdan og Lise Olsen, Sofie Pedersen og Ulla Skovsbøl som faste medlemmer, og støt og roligt kom der flere til.

I 2001 blev det første fortællerværksted afholdt på Bjedstrup Skole mellem Ry og Skanderborg i den daværende Ry Kommune. Da en kulturpulje i kommunen i begyndelsen gav støtte til annoncering af arrangementer, tog kredsen navnet Ry Fortællekreds. Allerede i fortællekredsens første år blev der etableret en struktur med tre fortællerværksteder i foråret, en lang sommerpause og tre fortællerværksteder i efteråret. Hvert halvår blev afrundet med et åbent fortællerværksted, hvor kredsens medlemmer inviterede venner, familie og andre interesserede til at komme og lytte til de historier, de hver især havde arbejdet med på værkstedsaftnerne i de foregående måneder.

Værkstedsaftnernes formål var at støtte hinanden i at blive bedre fortællere ved at lytte og give feedback, og aftnerne fandt snart en fast struktur. Helle Arnfred og Tove Hvid stod i begyndelsen altid for indledende opvarmning og fortælleøvelser, og enkelte havde fortællinger med, som de afprøvede med de andre som tilhørere. Fra 2002 havde langt de fleste deltagere fortællinger med hjemmefra, som de ville arbejde med, og efterhånden begyndte opvarmningen af krop og stemme også at gå på skift.

RY FORTÆLLE KREDS

Sådan fungerer fortællerkredsen

Ry Fortællekreds voksede hurtigt i de første år, og i tidens løb har medlemstallet varieret fra ca. 10 i begyndelsen til omkring 35, da der var flest. Medlemmerne er gennem alle årene kommet fra et stort opland, og en del bor i Aarhus. Fra begyndelsen lagde kredsen vægt på først og fremmest at få etableret et værkstedsmiljø, hvor medlemmerne ved fælles hjælp kunne udvikle sig og blive bedre fortællere.

Kredsen lagde sig hurtigt fast på en struktur med otte årlige værkstedsaftner, to åbne fortælleaftner med publikum, en kursusweekend én gang om året og et eller to offentlige arrangementer med en gæstefortæller – som regel den, der holder kursus. Værkstedsaftnerne har i alle årene været afholdt på Bjedstrup Skole, som efter lokalreformen i 2007 nu ligger i Skanderborg Kommune. Det halvårige arrangement ”åben fortælleaften” var først tænkt som et intimt arrangement for venner og bekendte, en åben værkstedsaften dog uden feedback, men udviklede i tidens løb til et offentligt arrangement.

I de første 15 år var foredragslokalet på Svejstrup Gamle Præstegård rammen om både de åbne fortælleværksteder og de offentlige arrangementer med gæstefortællere. Den daværende ejer Kerstin Thomsen, skoleleder på Bjedstrup Skole, stillede velvilligt lokaler til rådighed mod en beskedent betaling. Efter at hun gik på pension, flyttede og solgte præstegården, har arrangementerne foregået forskellige steder i lokalområdet som Ry Bibliotek, Mølleskolen i Ry, Skanderborg Kulturhus, Alken Mejeri og på cafeen Gnisten i Ry.

Derfor kom de – kredsens allerførste fortællere

Til den første fortælleaften i Ry Fortællekreds, før den overhovedet havde fået et navn, kom elleve fortællelystne og nysgerrige deltagere. De havde mange forskellige grunde til at ville fortælle.

- Kaj: Jeg vil gerne lære, hvordan man spænder en historie op.
- Anne: Jeg er et snakkehoved. Jeg vil gerne lære, hvordan man får pointen ud af vildniset. Jeg er en ægte begynder.
- Ingelise: Jeg kunne sige det samme som Kaj og Anne. Jeg er nysgerrig. Jeg vil gerne dele noget med nogen. Er søgende. Håber jeg får nogle tanker og ideer med.
- Birgit: Jeg er grebet af det med fortælling, og var meget optaget af Odense Fortællekreds tanker. Jeg vil gerne fortælle en grim historie.
- Mette: Jeg bruger det med fortællingen lidt i min hverdag. Jeg er dramapædagog.
- Peter: Jeg vil meget gerne være orienteret om, hvad der foregår i Ry omkring fortælling. Jeg har selv lidt speciale i fortælleeventyr, men nogle steder er jeg begynder. Jeg vil gerne fortælle Mit livs historie, og i højskolen har man jo igennem tiderne holdt "Mands Minde" foredrag. Jeg vil også gerne vide mere om fortællegrupper med ældre i terapeutisk sammenhæng.
- Ebbe: Jeg er ængstelig ved fortælling, men jeg vil gerne forsøge.
- Vibeke: Jeg vil gerne fortælle, men mangler viden om opbygning af en fortælling.
- Sofie: Jeg er total nybegynder. Jeg får hjertebanken, når jeg tænker på det at fortælle – men jeg vil frygtelig gerne.
- Louise: Jeg har hørt Tove fortælle på en skole og var meget optaget af det. Jeg vil også gerne kunne fortælle, når jeg bliver 50 år.
- Leif: I øjeblikket er jeg i gang med et voksenpædagogisk grundkursus. Jeg er optaget af fortællingen som morgengave, af gårde og af smilet og latteren som forløsende.

Lejre Fortællefestival maj 2005

H.C. Andersen sætter skub i udviklingen

2005 Den nyetablerede fortællekreds svendestykke var et samarbejde med forskellige aktører i Aarhus, blandt andet teateret Gruppe 38, om et stort H.C. Andersen-arrangement i april 2005 - 200 året for digterens fødsel. Næsten alle kredsens fortællere var med i arrangementet, som udspillede sig i Mejlgedes cafeer, beværtninger, restauranter og baggårde.

Jubilæumsdagen begyndte ved Kvindemuseet - nu Museet KØN - ved Aarhus Domkirke, hvor deltagerne mødtes, og derfra gik alle i sluttet trop ned gennem Mejlgade og fordelte sig rundt på gadens mange uformelle pop-up fortællescener. Der fortalte de H.C. Andersen på livet løs: Svinedrengen, Kejsereens nye klæder, Det er ganske vist, Prinsessen på Ærten, Sommerfuglen, Sneglen og Rosenbusken, Klods Hans – og endnu flere af de kendte og mindre kendte eventyr. Cafe- og værtshusgæsterne blev for det meste positivt overraskede over at få en historie til kaffen, maden eller værtshusbajeren.

Dagen sluttede af i teateret, hvor Gruppe 38 opførte forestillingen Pigen med svovlstikkerne. Det blev en herlig dag, som gav fortællerne mod på mere samarbejde af samme slags, og muligheden viste sig snart: I maj 2005 deltog de fleste medlemmer med H.C. Andersen repertoire på Lejre Fortællefestival, som dengang var det store samlingspunkt for danske fortællere. Her blev der skabt inspirerende netværk på kryds og tværs, som gjorde den nye fortællekreds til en del af det danske fortælle miljø. Senere på året gjorde de samme historier lykke i Den gamle by i Aarhus og på Kirstens Thonsgaards fortællescene på teateret Svalegangen i Aarhus.

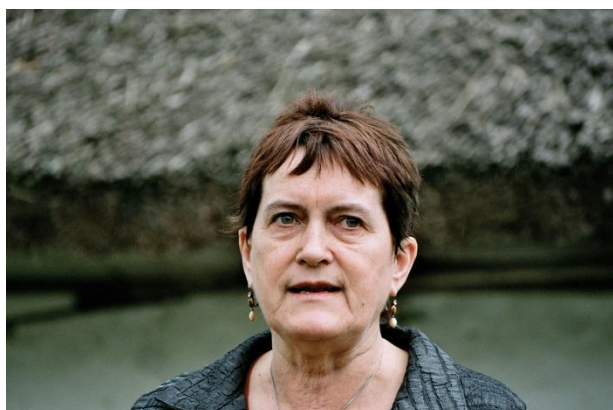
Ry-fortællerne på Lejre Fortællefestival i 2005

Sofie Pedersen fortæller Sneglen og Rosenhækken

Peter Værum gør sig klar til fortælling.

Anna Grethe Bech varmer op.

Peter Værum i fortællertippen.

H.C. Andersen i Den Gamle By i Aarhus, 2005

Anna Grethe Bech fortæller.

Dorte Bollerup lever sig ind i historien Flipperne.

Anna Grethe Bech og kredsens altid trofaste tilhører, Ib Johansen.

Dorte Bollerup fortæller i en af byens baggårde.

To Randers-fortællere forklædt som vaskekoner.

Ulla Skovsbøl på vej til Det er ganske vist...

Peter Værum underholder et publikum på St. Bogdag med sine berømte Sankt Peter fortællinger.

St. Bogdag på Hald Hovedgård

2006. Fortællerne i Ry har altid været en blandet gruppe. For nogle har fortælling været en fritidsinteresse, som det var sjovt og givende at dele med andre i et lukket forum én gang om måneden. For andre har fortællingen været en integreret del af tilværelsen og et centralt element i et mere eller mindre professionelt virke som foredragsholder eller performer. Men trods forskelligheden har gruppen i årenes løb også prioriteret fælles optræden højt og deltaget sammen som gruppe i mange slags events og fortællearrangementer.

De fælles succesoplevelser med H.C. Andersen i 2005 gav mod på mere fælles fortælling, og det førte året efter – i 2006 – til et engagement i St. Bogdag på Hald Hovedgård uden for Viborg. Hald Hovedgård er ejet af staten, og bliver drevet som et folkeligt, pædagogisk og kulturelt samlingssted, hvor litteraturen er i centrum. Siden 2002 har stedet været skrive-refugium for danske forfattere, oversættere og illustratører, som kan søge om legatophold af én til to ugers varighed.

Centerleder Peter Ranes indstiftede i 2003 sin helt egen mærkedag: St. Bogdag på Hald, en årligt tilbagevendende udendørs litteraturfestival med oplæsning af forfattere, som havde været på legatophold i årets løb, bogmarked for antikvariske bøger, foredrag om forfattere – og meget mere. I en årrække fra 2006 og frem var Ry Fortællekreds festivalens mundtlige indslag. Fra en pavillon i parken ned mod Hald Sø tiltrak fortællerne publikum til fortællinger både med og uden afsæt i litteraturen.

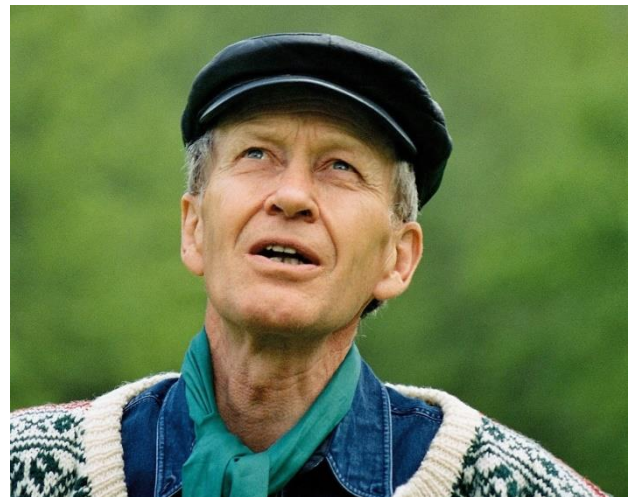
Moesgård Fortællefestival 2006-2011

Fortæller Inger Marie Madsen, Aarhus, prydede plakaterne for den første Moesgård Fortællefestival 2006

2006-2011 I 2006 blev Ry Fortællekreds involveret i et samarbejde med Moesgaard Museum om at etablere en fortællefestival vest for Storebælt, en jysk pendant til Lejrefestivalen, som skulle foregå i og omkring det gamle gods syd for Aarhus. Især Anna Grethe Bech gik aktivt ind i opgaven. Hun blev primus motor for festivalen i de år, den eksisterede, og formand for den forening, som kom til at stå for den. Randers Fortællerne og Ry Fortællekreds udgjorde festivalens rygrad, og mere kendte fortællere som Katrine Faber og Viggja Bro stillede velvilligt op og fungerede som trækplastre. Museet ønskede, at fortællingerne skulle have relationer til aktuelle særudstillinger, og derfor blev der hvert år holdt en inspirationsdag for de fortællere, som ville være med, hvor fortælletemaerne blev udviklet. Deltagerne fik mulighed for at se særudstillingen og høre om dens temaer og ikke mindst for at deltage i en workshop, som inspirerede til udvikling af fortælle-ideer.

I begyndelsen var Moesgaard Museum meget engageret i samarbejdet, men i løbet af nogle år ændrede museet fokus og prioriteringer. Det blev vanskeligt for fortællerne i foreningen bag festivalen at skaffe den nødvendige finansiering bl.a. til markedsføring, og efter at have skiftet form et par gange, lukkede festivalen definitivt i 2011. Men mens det stod på, var det sjovt.

Halfdan og Lise Olesen vender begge blikket mod skyerne over Moesgård ved den første inspirationsdag i sensommeren 2005, hvor ideerne til festivalen i 2006 blev udviklet. Måske ser de Selma Lagerlöfs Niels Holgersen flyve forbi på gåsens ryg. Lise og Halfdan har gennem hele Ry Fortællekreds levetid været blandt de mest dedikerede medlemmer.

Mumming på Moesgård, 2006

Til den første fortællefestival på Moesgård skrev Tove Hvid og Helle Arnfred sammen et mummespil, som med stor humor causerede over brug og misbrug af fortællingen i moderne klæder inden for markedsføring, politik, videnskab og kultur, hvor det "narrative" i løbet af 1990'erne var blevet et buzzword.

Mummespillet, eller mumming, er en gammel folkelig engelsk skuespilform, som blev populær over det meste af Europa i det 16. og 17. århundrede. Teaterformen fik en renæssance efter anden verdenskrig og blev introduceret på teaterkurser i Danmark i 1970'erne, hvor Helle stiftede bekendtskab med den.

På Moesgård blev mummespillet opført af fem skuespillere – blandt dem Mette Madsen fra Ry Fortællekreds - mens andre fortællere fra kredsen – Dorte Bollerup, Helle Asmild og Lise og Halfdan Olesen - var kor. Tove Hvid var rimsmeden og Helle Arnfred var instruktør. Det var ikke fortælling, men det handlede om fortælling.

Mummespillets bejlere - erhvervskvinden, akademiker og politiker - forsøger at indynde sig hos Skønjomfruen. Mette Madsen optræder i rollen som erhvervskvinden, mens fortællere fra Ry Fortællekreds er kor: Helle Asmild, Dorte Bollerup, Halfdan og Lise Olesen.

Ry Fortællere på Moesgård Fortællefestival

*At være med på fortællefestival er ikke kun at fortælle selv, men også at lytte til de andres historier.
Tre Ry-fortællere: Mette Madsen, Anna Grethe Bech og Dorte Bollerup, 2006*

Fortællesteder på Moesgård – Hørning Kirke

Ry-fortællerne Maja Nielsen, Mette Madsen og Helle Arnfred fik den rekonstruerede trækirke fra Hørning som deres fortællescene på Moesgård Fortællefestival i 2006.

Ry-fortællere på Moesgård fortællefestival

Grumme eventyr og fortællinger ude og inde på den gamle herregård tiltrak et publikum af både børn og voksne: I venstre side Anna Grethe Bech Ulla Skovsbøl og Marianne Nørmose. Til højre Dorte Lundberg, Helle Asmild og Anne Mette Bladt på Moesgårdfestivalen i 2010.

Værkstedsaftner gør historierne bedre

Helle Kappel Kjær varmer op til en værkstedaften på Bjedstrup Skole.

En almindelig fortælleaften er kun for medlemmer. Den begynder med fælles opvarmning af krop og stemme, som man som medlem kan tilbyde at stå for eller vælge bare deltage i. Ved hver fortælleaften er der en ordstyrer, som sikrer, at alle, der har kommentarer, bliver hørt i den rækkefølge, de melder sig. I begyndelsen var det altid enten Tove Hvid eller Helle Arnfred, men senere gik rollen mere på skift. Som regel er der mange, som gerne vil fortælle. Derfor må de enkelte fortællinger helst ikke vare mere end ca. 10 min. Har man en længere fortælling, må man enten nøjes med at fortælle et uddrag eller kontakte aftenens workshopleder på forhånd og høre, om der er tid til en lidt længere historie. Formålet er, at alle der har budt ind med en fortælling, kan komme til at fortælle og få feedback.

I Ry Fortællekreds er feedback vigtig. Det foregår på den måde, at fortælleren på forhånd beder om respons på bestemte ting i fortællingen. For eksempel: "Jeg synes, den her historie er for langstrakt, men jeg kan ikke finde ud af stramme den op. Vil I hjælpe?" "Jeg er i tvivl om, hvilken aldersgruppe den her historie dur til. Vil I vurdere det?" eller måske "Jeg har brug for at få mere styr på mit kropssprog, når jeg har replikker i fortællingen. Vil I komme med ideer, eller give feedback på, hvordan det fungerer?" Jo mere præcist man formulerer sine ønsker til feedback, jo mere brugbar bliver den.

Når historien er slut, sætter fortælleren sig uden for kredsen, og de andre taler nu om historien med hinanden – aldrig direkte til fortælleren, der altid omtales i 3. person. Når man giver feedback til andre, er det vigtigt at være konstruktiv og have øje for det, der fungerer godt i fortællingen og først og fremmest kommentere det, fortælleren har bedt om feedback på. Ingen har brug for at blive jorderet eller høre sin fortælling rasket ned. Først til sidst kan fortælleren enten bare sige tak for inspirationen eller stille spørgsmål til feedback-runden.

Tanken er, at fortælleren ikke skal forklare eller forsvare sig over for de andre, men lytte til deres oplevelser og kommentarer, tage imod det, som føles brugbart og lade det ligge, som ikke føles brugbart. Det skal ses som en gave, at andre forholder sig til ens fortællestof. Ind imellem får man gaver, man ikke rigtigt kan bruge til noget, men selv de mindre brugbare gaver kan give inspiration til selv at finde vej til stoffets kerne. Det er ikke altid let at give konstruktiv og brugbar feedback og heller ikke altid nemt at tage imod den. Det har taget lang tid at opbygge kredsens feedback-kultur. Indimellem har det kostet ophedede diskussioner, men fortællerne har altid været enige om at stille kvalitetskrav til hinanden. Derfor har der også fra begyndelsen været den regel, nye medlemmer først kan gå ud og fortælle i Ry Fortællekreds navn efter et halvt års medlemskab og efter at have fået respons i medlemskredsen.

Åbne fortælleaftner to gange om året

To gange hvert år inviterer Ry Fortællekreds publikum til at lytte med. Ved de halvårlige åbne fortælleaftner præsenterer fortællerne historier, de har arbejdet med og samarbejdet om siden sidst. De udvalgte historier er typisk 10-12 minutter, så der bliver plads til alle, der vil være med, uden at aftenen bliver alt for lang for tilhørerne. De enkelte historier bliver adskilt af en lille musikalsk tænkepause, hvor ordene kan bundfælle sig, inden en ny fortæller tager scenen. Musikken er typisk blevet leveret enten af Peter Værum på klaver eller Helle Asmild på akkordion – også kaldet harmonika. I mange år, var Svejstrup Gamle Præstegård rammen om de åbne fortælleaftner, men senere har bl.a. Ry Bibliotek, Mølleskolen i Ry, Cafe Gnisten og Alken Mejeri været brugt som fortællesteder.

Ry-fortællere før en åben fortælleaften i Dover Sognehus, 2016. Bagest fra venstre: Anne Ussing, Connie Norholt, Helle Arnfred, Peter Værum, Ulla Skovsbøl. Forrest: Minna Schiøtte, Kirsten Frank, Lise Olesen, Halfdan Olesen og Marianne Nørmose. Foto: Dover Sognehus.

Fortælling i Dover Sognehus

To gange om året åbner Ry Fortællekreds værkstedsdøren og inviterer publikum til åben fortælleaften, hvor de historier, fortællerne har arbejdet med i det forløbne halvår, kan høres i færdig form. Her er det i Dover Sognehus mellem Ry og Skanderborg Fra oven Peter Værum, Kirsten Frank, Lise Olesen, Connie Norholt, Marianne Nørmose, Halfdan Olesen og Minna Schjøtte.

Træhistorier til alle børn på Bjedstrup Skole

2012 Med store øjne og stive ører fulgte samtlige børn på Bjedstrup Skole med i historierne, da fortællere fra Ry Fortællekreds den 22. marts 2012 inviterede dem med ind i en skov af træhistorier. Anledningen var Verdens Fortælleddag, som i 2012 havde træer som tema. Ry Fortællekreds har i alle årene kvit og frit kunnet bruge skolens lokaler og faciliteter både til de månedlige fortælleaftner, til kurser og til enkelte offentlige arrangementer. Det er guld værd for en fattig, frivillig forening, og derfor var der enighed om, at det var på sin plads at give noget igen.

Arrangementet begyndte ved den fælles morgensamling i gymnastiksalen med sang og fælles trædans. Fortællerne havde også komponeret en kollektiv version af den gamle nordiske myte om verdenstræet Ask Yggdrasil, der strækker sig gennem alle verdener med rødderne dybt i underverdenen og grenene højt i himlen. Træets tre rødder næres af hver sin kilde. Ved Urds Kilde, sidder skæbnegudinderne – nornerne Urd, Verdande og Skuld. Det er dem, der holder den mægtige ask i live ved at vande dens rødder med hvidt slam. I Bjedstrup var det fortællerne Marianne Nørmosse, Minna Schiøtte og Lise Olsen, der gav den som norner og de havde medbragt både håndten til at spinde skæbnetråde med og ét øje, Odins, til deling.

Med Blicher og Viborg-fortællerne på Hald

2013. En lys og sommergrøn junidag i 2013 kom et samarbejde mellem Ry Fortællekreds og en ny fortællekreds i Viborg i helt i bogstavelig forstand på benene. Viborg Fortællekreds var blevet stiftet i 2012 på initiativ af Johannes Thomsen og Birte Mølgaard med fortællerne i Ry som fødselshjælpere, og den første juni 2013 inviterede de to kredse sammen til et offentligt heldagsarrangement: En fortællevandring i Blichers landskab omkring Hald Hovedgård. Undervejs lyttede tilhørerne til nogle af digterpræstens kendte og mindre kendte fortællinger såsom *Eneste barn*, *De tre helligaftner*, *Messingjens*, *Hosekræmmeren*, *Præsten i Thorning* og flere andre.

Dagen begyndte ved Naturskolen overfor hovedgården, og den første fortælling blev fortalt af Birte Mølgaard fra Viborg Fortællekreds i herregårdsparken ved det, der kaldes Det femte Hald. Derfra gik det til fods videre over marken til borgruinen på halvøen mod vest i søen: Det tredje Hald, og senere fortsatte fortællerne og publikum vandringen til Niels Bugges Kro og Humlehuset. Der udleverede naturvejleder Niels Frydendal fra Viborg Fortællekreds madpakker a la Blicher til alle deltagere. Det enkle måltid blev indtaget liggende i den varme lyng eller siddende under træerne ved overgangen til heden. Turen fortsatte over Stanghede og bugtede sig tilbage gennem egeskoven til hovedgården, hvor dagen sluttede med korsang i Riddersalen. Blicherdagen var et vellykket eksempel på gode samarbejder på tværs af fortællernetværk.

Birte Mølgaard fra Viborg Fortællekreds indleder fortællevandringen i Blichers landskab med sin version af novellen "Eneste barn" i haven bag Hald Hovedgård.

Levende fortælling i Blichers landskaber

Helle Arnfred fortæller De tre helligaftner i bakkerne på vej ind på Stanghede

Program for Blicher-vandring 1. juni 2013

09.30 Ved Naturskolen ved Hald: Velkomst med morgensang: Hulde Engel.

De to fortællekredsformænd m/k indleder

Ved trappen til Hald Hovedgård:

09.40 Eneste Barn: Birte Mølgaard i parken

10.00 Travetur til Hald Ruin

10.15 Formiddagskaffe og kage: Jens Frydendal ved Ruinen

10.30 En ikke-fortalt Blicher-fortælling: Henning Pedersen

10.45 Lange Margrethe - et uddrag af "Fjorten dage i Jylland" ved Jens Frydendal

10.55 Travetur til Niels Bugges Hald

11.15 Hornuglen og andre af trækfuglene. Sig nærmer tiden: Jens Frydendal ved Niels Bugges Hald

11.45 Travetur til Humlehuset

12.00 Messingjens: Johs. Thomsen ved Humlehuset

12.15 Travetur til Kvindhøje

12.45 Frokost a la Blicher: Sandwich øl/vand + en snaps.

De tre Helligaftner: Helle Arnfred ved Kvindhøj

13.30 Videre ud over Stanghede og tilbage mod Hald

13.45 Hosekræmmeren: Ulla Skovsbøl på Stanghede

14.15 Faawal Mari: Ruth Dein på Stanghede

15.00 Kaffe og kage. Sang: Kær est du Fødeland. Stanghede

15.30 Præsten fra Thorning: Anne Grethe Bech i Troldeslugten

16.00 Røverstuen: Johannes Thomsen i Troldeslugten

16.30 Vin & snacks. Cantores Wibergis, i Riddersalen

17.00 Faawal alle sammen ved fortællekredsformændene

Fortælling på Silkeborg Bad – 2013-2019

Præst og fortæller Louise Højlund, Silkeborg var en af de medvirkende på Silkeborg Bad i 2014.

2013-2019 Da Moesgård Fortællefestival lukkede i 2011, mistede Ry-fortællerne en fælles fortælleplatform, hvor de én gang om året kunne boltre sig sammen. Men et par år senere opstod en ny festival i det østjyske: Festivalen Fortællinger på Silkeborg Bad og senere Kyndelmissefortællinger samme sted.

Silkeborg Bad er et gammelt kursted og tuberkulosesanatorium, som ligger i naturskønne omgivelser ved Ørnsø uden for Silkeborg. I 1992 blev stedet omdannet til et spændende kunstcenter omgivet af en stor skulpturpark, og det var i parken, den nye festival blev afholdt første gang i juni 2013. Festivalen blev til i et samarbejde mellem museets medarbejder og direktør Iben From og fortællere fra Silkeborg og fra Ry og Randers Fortællekredse.

Rundt om i parken kunne museumsgæsterne stoppe op og få en historie uden for Skovvillaen med det store azaleabed, på plænen foran Søvillaen, ud for hovedbygningen, halvt i skjul ved Arnakkekilde eller under pergolaens bladhang. På den første fortællefestival i juni 2013 var der blandt andet bibelske fortællinger, folkeeventyr og Karen Blixen-fortællinger på programmet.

Året efter bød fortællerne igen på eventyr og bibelhistorier, men nu var der også en særlig sektion med historier af og for børn, to fortællesteder med henholdsvis lokale og globale historier og en sjette fortællescene med overskriften Trold & Skæbne.

2015 blev det sidste år med udendørs festival i juni, hvor Ry Fortællekreds mødte talstærkt op med ni fortællere. Festivalen gik godt, men på grund af dalende besøgstal, besluttede kunstcenteret at erstatte sommerens fortællefestival festivalen med et stort aftenarrangement i februar: Kyndelmissefortællinger.

I 2014 – den anden sommer på Silkeborg Bad – var sommervejret perfekt og besøgstallet fint.

Anne Mette Bladt underholder med historier om Baron von Münchhausens fantastiske oplevelser under parkens skyggefulde træer.

Herunder: Helle Arnfred med tilhører og publikum på vej mod nye eventyr.

Helle Arnfred fortæller den irske historie Midsommerbruden på Silkeborg Bad med akkompagnement på klarinet af Harry Arvidsen.

Anna Grethe Bech med et lydhørt publikum i parken ved Silkeborg Bad.

Kyndelmisse i vinterens hjerte

I vinteren 2016 rykkede Silkeborg Bad sit årlige fortællearrangement indendørs i Panoramasalén, kunstcenterets store festlokale med vinduer fra gulv til loft, hvorfra der i dagslys er en fantastisk udsigt over Ørnsø. Søen var skjult i februar-mørket, men inde i varmen omkring flyglet blev der fortalt "Varme historier i en kold tid" midt "I vinterens hjerte" – to titler hentet fra Kyndelmisse-fortællingernes program.

Kyndelmisse-fortællinger var et årligt tilbagevendende arrangement på kunstcenteret i fire år fra 2016 til 2019. Alle årene med stor repræsentation af Ry Fortællekreds. Fortællingerne kredsede ofte om et vinterligt tema med kulde, sne, håb om et lys i mørket og drømmen om forår og varme dage.

I 2020 satte Coronaen en stopper for traditionen, som ikke blev genoplivet efter pandemien. Det frugtbare samarbejde med Silkeborg bad havde da været i syv år.

Det skøre liv på tværs af Østjylland

2014 Den 4. oktober 2014 var Ry Fortællekreds vært for en meget vellykket fortælledag med temaet "Det skøre liv," hvor fortællere fra hele Øst- og Midtjylland var indbudt. Godt 20 deltagere fra fortællekredsene i Randers, Viborg, Aarhus og Ry brugte hele dagen på at dele historier med hinanden.

Fortælletræffet fandt sted i Kirkecenter Øst i Skanderborg, og Helle Erdmann, Lise og Halfdan trak et stort læs med at få arrangementet stablet på benene, og alle var enige om, at det var en stor succes og en unik måde at lære de andre fortællere i regionen at kende på.

Dagen begyndte med fælles morgenmad og opvarmning, og så gik det løs med fortællingerne lige til det mørkede, og alle gik hjem med hovederne fulde af fortællinger og maverne fulde af linsesuppe. Det blev aftalt, at kredsene skulle gøre det fælles træf til en tilbagevendende begivenhed. Det lykkedes dog ikke at få etableret den tradition, men det gjorde ikke dagen ringere.

Fortællere fra nær og fjern på sightseeing i Audonicon i Skanderborg.

Da fortællingen fik sin egen dag

Ry Fortællekreds hyldede folkemindesamleren Evald Tang Kristensen i landsbyen Lund, da Fortællere i Danmark for første gang fejrede den nationale fortælleddag på hans fødselsdag.

Tre fortællere fra Ry Fortællekreds – Anna Grethe Bech, Minna Schiøtte og Peter Værum går i den store mesters fodspor akkompagneret af fortæller Ingrid Hvass fra Holstebro.

2014 I den lille landsby Lund ved Herning står et par udslidte vandrestøvler forladt ved et vejkryds. De ser næsten ud, som om nogen lige er stået ud af dem og er trasket videre uden, men støvlerne er af bronze, og ham, der gik med dem, har længe været død. Støvlerne er et mindesmærke over Danmarks, måske verdens, flittigste folkemindesamler, Evald Tang Kristensen (1843 – 1929). I 2014 gjorde Foreningen af Danske fortællere, FIDA, Evald Tang Kristensens fødselsdag den 24. januar til Danmarks nationale fortælleddag. FIDA var blevet stiftet i 2011 med det formål at udvikle, udbrede og synliggøre mundtlig fortælling i Danmark. Ry Fortællekreds var med fra starten og var også godt repræsenteret, da fortællere landet over fejrede Fortællingens Dag første gang.

I Lund og senere Holstebro markerede de dagen sammen med andre fortællere fra det jyske. Med røde næser, kolde fingre, tykke frakker, varme huer og solide sko tog de opstilling omkring bronzestøvlerne og sang balladesange – fortællinger på sat i musik - anført af fortæller Ingrid Hvass fra Holstebro. Selv sled Tang Kristensen formentlig mange støvler op i de ca. 50 år, han vandrede landet rundt og indsamlede op mod 2.500 folkeeventyr, 3.000 viser og utallige sagn, gåder, rim og remser. Han sad hos flere tusinde gamle mænd og koner på gode gårde og i usle hytter og noterede ned, hvad de sang og fortalte.

Sløngeldage i Skanderborg

Hodja fra Pjort, Orla Frøsnapper, Otto Næsehorn og andre skøre eksistenser fik med Ry-fortællernes hjælp liv under Sløngeldagene i Skanderborg.

2015 Skanderborg var Ole Lund Kirkegaards by, og i 2015 ville den populære børnebogsforfatter være blevet 75 år, hvis han havde levet. Hele Skanderborg fejrede ham i den anledning med en hel uges Sløngeldage i *Di Heslige Slønglers Klup*. Ry Fortællekreds var med i festlighederne, og fortalte historier fra Ole Lund Kirkegaards forfatterskab for sløngler i 3. og 4. klasse på kommunens skoler. Otte fortællere besøgte de ni forskellige skoler i kommunen i jubilæumsugen midt i maj. Atten klasser var så heldige at få fortællerbesøg, og dermed fik rigtig mange børn mulighed for at opleve Ole Lund Kirkegårds fascinerende og mærkværdige karakterer som Orla Frøsnapper, Otto Næsehorn og Hodja fra Pjort blive levende i kraft af fortællernes intensitet og nærvær.

Ole Lund Kirkegaard var selv lærer og kunne tryllebinde eleverne med sine fascinerende fortællinger og fantasifulde sprog. Fortællerne fra Ry formåede at give børnene et kig ind i det særlige fantasifulde univers, som kendetegner hans forfatterskab. I den 4. klasse på Gyvelskolen, som hørte Helle Erdmann og Helle Arnfred fortælle på skift, var der udelt begejstring. Her er hvad de bagefter sagde til deres lærer Iben Würth: "Helle og Helle var supergode til at fortælle! Det var en god idé at de fortalte skiftevis. Det blev mere spændende, man var hele tiden vågen, fordi de skiftedes til at fortælle. Det var godt, at de ikke bare kiggede ned i en bog, men at de kunne huske det udenad. Deres måde at fortælle på gjorde, at man selv dannede billeder i hovedet."

Skanderborg holder mindet om Ole Lund Kirkegaard, forfatteren med den frodige fantasi, i live med Sløngeldagene og i bybilledet.

Femten års fortællejubilæum i 2016

Fabelagtige fortællinger

Ry Fortællekreds fejrer 15 års jubilæum

Klezmer Duo leverer musikken

Kaffe, kage og suppe er med i prisen

Tid: 21.5.2016 kl. 13-20

Sted: Mølleskolen, Ry

Entré: 100 kr. (tilmelding ikke nødvendig)

Plakat til 15-års jubilæet: Layout Gustav Bech. Fotos: Ulla Skovsbøl samt privatfotos

Socialt fortællesamvær på Samsø

Ry Fortællekreds er i årenes løb blevet mere end en gruppe af individuelle fortællere, der mødes en gang om måneden for at øve sig sammen og blive bedre hver især. Fortællekredsen udviklede sig også til et fællesskab og til en ramme om stærke relationer og gode venskaber.

I gennem flere år arrangerede kredsen en sensommer- eller forårsweekendtur til Samsø for alle de medlemmer, som havde tid og lyst til at tilbringe tre dage sammen. Arnfred-familiens store rummelige sommerhus på Nordøen var rammen om de fælles weekender med god tid, fælles måltider, vandreture i naturen og masser af fortælling. På Samsø var der tid til at komme i dybden, arbejde med de længere fortællinger og bruge tid på at træne krop og stemme.

Billederne på de følgende sider er fra 2015, 2016 og 2018. Portrætbillederne er: Inger Lodberg, Karin Sloth, Ingrid, Kirsten Frank, Bolette og Minna Schiøtte

Fortælleferie på Samsø 2015 og 2017

Forårsfortælling på Samsø 2018

Men hvad fortæller de så – og hvordan?

Der er ikke nogen krav til valg af genre i Ry Fortællekreds. Alle genrer er velkomne. Det kan være eventyr, myter, sagn, fortællinger fra litteraturen (hvis ophavsretsreglerne tillader det), barndomserindringer, løgnehistorier, egne historier osv. De kan være korte eller lange, når blot de lever op til grundlæggende krav: Fortællingen skal som en fisk have en begyndelse/et hoved - en midte/en krop og en slutning/et svirp med halen, og der skal være en fortællerstemme, som guider tilhøreren gennem historien.

Fordi fortællekredsens arbejde er bygget op omkring værkstedsaftner, hvor alle medvirker i feedbacken, er det vigtigt at have nogle grundlæggende fælles normer og standarder, så feedbacken bliver analytisk og begrundet og ikke bare individuelle synsninger: Jeg synes, det var en god historie, jeg kedede mig, den var bare så spændende osv.

Det har ind imellem kostet ophedede diskussioner at finde fælles fodslag om standarderne, men det har altid været relativt let at blive enige om, hvad der ikke hører til i kategorien fortælling. Det gælder først og fremmest: Digte, skuespil, monologer og oplæsning.

Helle Arnfred var i udgangspunktet meget inspireret af Vigga Bro og hendes store lærermester Dario Fo, og dermed i det, hun kalder ”gestisk fortælling”, hvor kroppen fortæller med. Fortællingen skal ikke bare være noget, munden lirer af – den skal være rodfæstet i fortællerens krop og komme til udtryk i mimik og kropssprog. Det betyder ikke, at fortælleren absolut skal være en badutspringer, der udfører et fysisk krævende sceneshow. Det betyder derimod først og fremmest, at han eller hun ikke står stiv som en pind, men har kroppen med som en integreret del af fortællingen. Gestikken skal understøtte historien uden at overskygge den. Det kan være bevidst tilrettelagte bevægelser, eller det kan være de spontane ”skyggebevægelser”, som ubevidst følger med.

Afgørende er under alle omstændigheder kontakten til publikum. Fortælleren må ikke blive så optaget af sit eget show, at kontakten glipper, for det er i rummet mellem fortæller og publikum, det magiske kan ske: En mundtlig fortælling er aldrig fuldstændig ens fra gang til gang. Hvordan den bliver fortalt, afhænger af, hvem der lytter til den.

Siden begyndelsen har fortællerne i Ry mindst én gang årligt holdt kursus for medlemmerne. Vigga Bro er den underviser, som flest gange har været inviteret som kursusholder, men en lang række andre spændende fortællere har også delt ud af deres viden og trænet Ry-fortællerne i alle mulige relevante og inspirerende teknikker og metoder. Det har været med til at opbygge en fælles forståelse for den gode historie og fælles normer for kvalitet.

Eksempel: Kursus med Vigga Bro (2007)

Lørdag

Øvelse: Improviserede historier

Tre grupper. Fortæl hver en historie på ca. 3 min. til hinanden. – Vælg en af dem, som alle skal fortælle. De andre gætter på, hvem, der er den, der har oplevet den. Peter: Skolelærerspark, Halfdan: Drukneoplevelsen, Dorte: "Selvmordet", Sofie: Ørnene.

Øvelse: Fortællinger medbragt hjemmefra – individuel feedback fra Vigga

Peter, Ulla, Halfdan, Maja, Lise, Mette, Dorte, Sofie, Anna Grethe Tove, Helle.

Søndag

Alle arbejder med de fire modi – handling, sansning, følelse og refleksion – i nye, medbragte fortællinger og træner for øvelsens skyld i at fortælle, mens en anden vælger modus og skifter fra det ene til det andet:

1. **Handling** – Mange verber. Bringer fortællingen videre, øger tempoet. Meget handling uden andre fortællekvaliteter gør fortællingen sort/hvid.
2. **Sansning** – Mange adjektiver. Beskrivende og billedskabende. Sænker tempoet. Giver handlingen farve, lys.
3. **Følelse** – Beskriver personernes følelser- Bør dosseres meget varsomt som salt og peber i en ret. Er der for meget kan det ikke fordøjes, og man mister kontakt til publikum.
4. **Refleksion** – Fortælleren træder på afstand ud på sidelinjen og reflekterer over handlingen eller personernes situation. Kan bruges til at afmontere for kraftige handlinger eller for voldsomme følelser. Med for lange refleksioner mister publikum overblik over historien.

Vigga Bro og Helle Arnfred, Moesgaard 2005

Gæstefortællere og undervisere inspirerer til udvikling

I Ry Fortællekreds har der altid været den indstilling, at ingen er for god til at udvikle sig og blive bedre, og alle har brug for inspiration. Derfor har det gennem alle årene været en fast tradition at invitere en god fortæller til at undervise på et weekendkursus mindst én gang om året og eventuelt i samme omgang medvirke ved en åben fortælleaften med publikum.

Den allerførste gæstelærer var Leif Zacho, tidligere seminarielærer og psykoterapeut, som underviste en hel lørdag i livsfortælling og lod deltagerne tage livtag med fortællingerne om deres eget liv. Derefter fulgte en lang række inspirerende fortællere fra hele landet – og indimellem fra kredsen selv: Kursusdage med Helle Arnfred var gennem årene en tilbagevendende begivenhed.

Gæstefortællere og – undervisere gennem 20 år

2001 Leif Zacho: "Livsfortællinger" Kursus. 10. marts 2001

2001 Helle Arnfred: Historiefortælling med liv og sjæl. Kursus 6-7. oktober 2001

2001 Gravers Graversen: Fortællinger fra skatkammeret. Fortælling. 30.november 2001

2002 Svend-Erik Engh: Aften i fortællingens univers. Fortælling 15.marts.2002

2003: Vigga Bro og Erik Moseholm: Livet går sin gang, og snart skal man jo dø. Forestilling 14.april.2003

2003 Lise Marie Nedergaard: Kaliffens tre gåder og andre beretninger fra Persien. Fortælling 14.nov. 2003

2004 Brian Hansen: Tristan og Isolde. Fortælling. 16. april 2004.

2004 Kirsten Tonsgaard: Tid til fortælling. Den eventyrlige historie. Fortælling og kursus 19.-20. nov. 2004

2005 Katrine Faber: Fortælling, krop og stemme. Kursus 21-22.april 2005

2006 Michael Lykke: Jens Langkniv – en jysk røverhelt. Fortælling sammen med Ry Højskole 5.april 2006

2006 Jan Cirkola: Helge og Clarence Fortælling og kursus 3-4. november 2006

2006 Vigga Bro. Fortælling og kursus 22.-24.september 2006

2007 Jens Peter Madsen: "Tag barndommen med i livet" Fortælling 23.3.2007

2007 Vigga Bro: Hvor springer kilderne fra? Fortælling og kursus. 31.8-2.9.2007

2008 Ingrid Hvass: Levende ord. Kursus og fortælling. 5-6.4.2008

2009 Katrine Faber: Stemmens kvaliteter. Kursus 20-21.2.2009

2009 Helle Arnfred: Fortællingens flyvekraft. Kursus 18-20. september 2009

2009 Brian Hansen: Fortællingens retning. Kursus. 30-31.oktober 2009

2010 Ditte Krøgholt: Raskolnikov. 2.september 2010

2011 Annette Jahn: At aktivere fortællefantasierne. Kursus. 11-12. februar 2011

2011 Eli Rasmussen: Kejseren af Portugalien. Fortælling. 20.marts 2011

2011 Gravers Graversen: Historier fra mit brogede liv. Fortælling 10. november 2011

2012 Helle Arnfred: Fortælling og flyvekraft. 2-3. marts 2012

2012 Mariane Josefsen: Kanel, Kardemomme og Kindkys. Damaskusfortællinger og kursus. 2.maj 2012

2012 Jens Peter Madsen: Grimmere end Brian Jones. Fortælling. 12.marts 2012

2012 Annette Bering Liisberg: Udsigten fra min køjeseng. Fortælling. 4. oktober 2012

2013 Lena Bjørn: "Story Works" Med gamle myter på arbejde. Fortælling og kursus. 7.marts 2013

2013 Vigga Bro: "Masterclass" efterår

2013 Marianne Christensen: Marie Grubbes historie. Fortælling. 8. november 2013

2014 Lise Marie Nedergaard: "Stenblomsten" og andre eventyr fra Persien. Fortælling. 4.april 2014

2014 Katrine Faber: Kursus. Stemmens kraft.

2015 Aske Ebbesen: "Skæbnefortællinger og stakkels teenagere. Fortælling og kursus. 20-21.marts 2015

2015 Hans Laurens: Den italienske Hattemager og andre historier. Fortælling. 6.november 201.

2017 Dorte Futtrup: Ruth Berlaus favntag med Brecht. Fortælling. 24. marts 2019

2017 Neel Holm og Inger Lodberg. Kursus. Marts 2019

2017: Brian Hansen. Forrygende Fo. Fortælling og kursus. 3-4.november og 7. november 2017

2018 Klezmer Duo – "Oktober 43" Redning af de danske jøder. Fortælling og kursus. 14. og 17.marts 2018

2018: Anne Marie Krarup: Skamløse fortællinger. Fortælling og kursus. 1-2. marts 2018

2019 Vigga Bro: Ragnarok. Fortælling. 30.10.2019 og "Masterclass". 9-11.november 2019

2020 Else Mathiasen m.fl.: Grundtvig og kvinderne. Fortælling og kursus. 6-7.marts 2020

2021: Maria Arnadottir: Kursus 13-14.november 2021

Else Mathiasen, tidligere forstander for Vesjyllands Højskole, og Vigga Bro, afrundede som gæstefortællere fortællekredsens første 20-årige historie. (Pressefotos fra hhv. Else Mathiasen og Vigga Bro)

Fortællinger i Coronaens tid

Den 11. marts 2020 om aftenen tonede statsminister Mette Frederiksen frem på tv-skærmene med en chokerende meddelelse. Danmark skulle lukke ned for at dæmpe spredningen af Coronaen: Skoler, daginstitutioner, restauranter, spillesteder, frisører, fitnesscentre og kulturliv. Det ramte også Ry Fortællekreds hårdt.

Fredagen før nedlukningen havde kredsens holdt et stort arrangement med tidligere forstander for Vestjyllands Højskole Else Mathiassen, der sammen med to musikere optrådte med fortælleforestilling "Grundtvig og kvinderne". Det foregik i Kvickly Rys store festsal, som var stuvende fuld. Kredsens serverede snacks og hvidvin til alle fremmødte ved det ambitiøst anlagte arrangement, Else Mathiassen høstede stor applaus, og formand Ellen Schou Birk holdt alle boldene i luften. Hun var netop blevet valgt i februar, da Helle Arnfred gik af efter 19 år på posten.

Else Mathiassen fulgte fortælleaftenen op med et kursus for kredsens i weekenden den 6. og 7. marts. Det var lige på et hængende hår, for onsdagen efter lukkede landet ned, og havde arrangementet ligget bare en uge senere, ville det ikke have været muligt hverken at samles i Kvicklys sal eller at afholde kursus.

I gennem de følgende to Corona-år, kørte fortællekredsens lige som så mange andre foreninger på vågeblus med mundbind og håndsprit gennem ned- og oplukninger, hvor det i lange perioder ikke var muligt at samles til fortælleaftner kurser eller offentlige arrangementer.

Jubilæumsfejring med forsinkelse

På grund af Coronaen var det ikke muligt at fejre fortællerkredsens i jubilæumsåret 2021, men det lykkedes i 2022. Fejringen af kredsens 20-års jubilæum fandt sted på Himmelbjerggården i september 2022 i høj sensommersol. Foreningens tredje formand, den nyvalgt Ronald Risvig, bød velkommen, og foreningens nestor Helle Arnfred fortalte kort om foreningens historie.

Tre af kredsens garvede fortællere havde udvalgt historier under temaet "Mellem gråd og latter," og Bjarne Jensen, som blandt meget andet har specialiseret sig i naturvandring med fortælling på Himmelbjerget, fik jubilæumsgæsterne op af stolene og med på tur. Den Dario Fo-inspirerede fortæller og tidligere højskolelærer Brian Hansen sørgede for at alle fik lattermusklerne motioneret, mens Trio Balkana leverede et livligt akkompagnement til jubilæumsfesten.

Dermed blev der sat et festligt punktum for Ry Fortællekreds første 20 + 1 år.

Tyve år ældre

Ry Fortællekreds markerede kredsens 20 års jubilæum på Himmelbjerggården ved Silkeborg i 2022.

Sammenkomst med fortælling på Himmelbjerggården. Foto: Ronald Risvig mfl.

Alle kan genfinde barnets naturlige fortællerstemme

Af Helle Arnfred

”Alle børn kan fortælle, men de fleste voksne har glemt det. De har siddet stille i skolen og hørt efter – men heldigvis kan vi allesammen lære at fortælle igen.”

Sådan har Dario Fo engang sagt – her gengivet frit efter min hukommelse. Mens jeg underviste i fortælling på Herning Højskole og senere i 18 år som formand for Ry Fortællekreds var det altid min vision at inspirere andre til at genfinde den fortæller, de var som børn og den fortællerstemme, de engang har haft. Den findes stadig et sted indeni, og for at finde dén stemme, må man også genfinde barnets vitale kropsudtryk.

Min egen barnlige løbelyst, hoppelyst, danselyst, min lyst til at arrangere små spil, spille dem, og min spontane lyst til at fortælle begejstret om film, teateroplevelser og bøger, som jeg elskede, førte dog ikke umiddelbart frem til mit senere livsvalg. Jeg tækkedes mine forældres ønske, så jeg kom til at sidde i bøger til halsen, kropsligt blokeret. Sådan var det, da jeg som ung efter gymnasiet og et højskoleophold begyndte at læse teologi på universitetet i København. Det var et studium, jeg virkelig havde glædet mig til, fordi jeg på Askov Højskole havde stiftet bekendtskab med de senere så berømte og nytænkende Aarhusteologer Lindhardt, Løgstrup, Sløk og Prenter og deres tænkning. Men teologi i København levede slet ikke op til mine forventninger, og samtidig følte jeg mig både mentalt fysisk blokeret. Jeg havde ikke kontakt med min egen krop og mine egne følelser, før to aha-oplevelser forandrede mig radikalt.

Kroppens stemme

Den første livsforandrende ahaoplevelse fik jeg en eftermiddag, hvor jeg for første gang var til studentergymnastik. Netop den dag husker jeg, fordi der var noget særligt forløsende ved gymnastikken og til min egen forbløffelse sprang jeg hjemad som et kid efter timen med lette dansetrin. Det boblede i

kroppen af en glemt energi og kropsglæde, som havde ligget gemt og ventet på at blive forløst. Vores gymnastiklærer var den dengang meget berømte Agnete Bertram, og senere oplevede jeg noget lignende hos en anden kendt bevægelsespædagog, Helle Gotved. Hun fokuserede på krydsbevægelser og totalbevægelsen i kroppen. Når totalbevægelsen, som er i åndedrættets rytme, og krydsbevægelserne, som er i pulsens rytme, mødes i kroppens fysiske centrum, kan man kun være til stede her og nu. Man kunne også med et mere dybsindigt ord sige, at man er eksistentielt til stede. Den dags erfaring i gymnastiksalen fik mig til at skifte studium. Jeg byttede teologien ud med legemsøvelser og litteratur, og jeg lovede mig selv aldrig at glemme min bevægelsesglæde. Mit nye fokus på kropssprog i alle sammenhænge har jeg bevaret resten af livet.

Nuets kraft

En anden afgørende ahaoplevelse drejede sig om nuets betydning. På mit litteraturstudium blev vi en dag i faget "skriftlig fremstilling" bedt om at skrive om et NU: Et særligt øjeblik, en situation, et eksistentielt øjeblik, som vi huskede. Måske fra barndommen eller fra i går. Lektoren var ikke interesseret i, hvad der skete før og efter. Vi kunne heller ikke nøjes med at beskrive øjeblikket som magisk, fantastisk, grufuldt, beklemmende, stærkt eller lignende. Vi skulle gå ind i sansningen af dette nu og folde det ud med ord.

Flere på holdet forstod slet ikke opgavens værdi, men jeg var helt betaget, for jeg kendte selv til disse øjeblikke, hvor man var helt særligt nærværende i sin eksistens. Og sad læreren ikke lige dér og gav os lov til at beskrive et sådant NU. WAU! En dør åbnede sig for mig og åbenbarede en verden fuld af farver og lyst til at finde ord, anderledes ord. Ord med gnist. Det var døren ind til min barndoms fortællelyst, der åbnede sig. Senere forstod jeg, at den slags ord kommer fra en bedre lytten til det sansede, fra kroppens sprog. Jeg forstod også, at i et NU ligger en forvandling fra én måde at se verden på til en ny! Der kan være tale om store forandringer på det ydre eller indre plan eller ganske små forvandlinger. Det vigtige er at identificere forandringerne.

Som teater-drama-lærer har jeg gennem hele mit voksenliv fået lov til at dyrke mit indre legebarn og sætte energier fri i spontanitet og improvisation uden at blive kaldt barnlig eller underlig. Jeg erfarede, at i legen fødes ideerne både til teater og fortælling, og det har jeg altid gerne villet give videre. Derfor var en stor gave for mig, at Ry Fortællekreds blev til virkelighed i 2001, da jeg var stoppet som dramalærer i højskoleverdenen.

Fælles fortælleglæde i Ry

Det var virkelig en glæde for mig, at fortællelystne venner sluttede op om at dyrke lysten til at genfinde og udvikle fortælleevnen sammen. Også gerne så meget, at de enkelte med tiden fik lyst til at fortælle for en større gruppe mennesker. I fortællekredsens første år lå der megen leg og aktivitet for kropssproget gemt i jagten for at få spontane lystfyldte fortællinger frem. Det handlede i høj grad også om at komme tilstede. Snart kom alle med fortællestof, der skulle blive til færdige fortællinger, og det var der, vi som gruppe skulle hjælpe hinanden med at afdække den enkeltes egentlige grund til at vælge netop det stof og den historie.

Nogle historier var indlysende i deres struktur, og der kunne hjælpen fra de andre fortællere bestå i at pege på selve fortællingens essens og komme med ideer til, hvordan essensen, fortællingens guld, kunne udvikles mere. Det kunne også være ideer til, hvad der skulle udelades – "kill your darlings" - for at historien fik større klarhed. Det var min ungdoms ahaoplevelse med NUET, som jeg genoplevede, når guldet blev gravet frem.

Andre historier kunne være vanskeligere, fordi fortællingens vildnis dækkede for det, som fortælleren kun skimtede. Her var de andre fortælleres spørgsmål til historien værdifulde. Årsagen til, at en historie er gemt i vildniset, kan for eksempel være, at fortælleren genfortæller stoffet uden rigtigt at have gjort sig klart, hvad han eller hun egentlig vil fortælle med historien og hvorfor. I det tilfælde var formålet med spørgsmålene fra os andre at få fortælleren til at tage historien på sig og finde ud af, hvor i vildniset fascinationen lå gemt.

Gennem hele min tid som leder af gruppen har jeg altid haft den indstilling, at selv om jeg oprindeligt var kommet med en del knowhow om historiefortælling, så stod jeg selv lige så usikker som alle andre over for, om mit historiestof var i vildniset, og hvor langt der var til, at historien kunne komme ud at flyve. Når man selv kreerer, må andre hjælpe til, for at man selv kan opleve det, man fortæller.

Med tiden kunne vi sammen bedre komme dybere ind i fortællestoffet, når vi fik tænkt historierne i scener. Vi arbejdede i højere grad med at forstå at lade kropssproget billeddanne, og at se om fortælleren så situationen for sig med blikket på publikum. Vi fik også oplevet energien i at lade personer i fortællingen komme kort til orde i direkte tale. Give dem stemme og karakter. Jo mere vi kunne komme til at hjælpe med den enkelte scene, jo mere fik scenerne deres særlige klang. Historien kunne med tiden udfolde sig med sine skift i hurtige, langsomme, lyse, mørke scener, som perler på en snor eller som dele af en musisk komposition.

Rejsen gennem årene og gennem fordybelserne med gruppen i Ry Fortællekreds, har været til stor glæde og inspiration for mig. Mange værdifulde samtaler om hinandens fortællestof, hjælpemulighederne, om hvordan den enkelte går ud i verden med sine fortællinger, har fyldt værkstedsaftenerne med mening for mig. Det har været så utrolig befriende og storslået at lytte til hinandens færdige fortællinger på de åbne fortælleaftener og festivaler - at se historierne flyve. WAU!

Stor tak for hele turen i de første 20 år.

Mumming på Moesgård

Af Tove Hvide og Helle Arnfred til Moesgård
Fortællefestival maj 2006

Ouverturesang (under indmarch):

”Kom med, kom med, til vores gøgleri,
kom med, kom med, til vores gøgleri,
Fra stykket her vi kvæde,
ta, med et stykke glæde,
vær ikke nedtrykt og nervøs,
Slip bare livet løs - gentag ...”

Præsentation

Præsentator

Kom - kære folk - kom hertil,
Her på Moesgaard vi vil spille et spil.
Vi vil vise, hvilke farer, der lurer
fra samfundet, og hvad der fortællingen truer.
Bliv stående blot en lille stund
og se spillerne – det rene fund.

Først er der skønjomfruen – hun er selve
fortællingen

så fire bejlere – der triner frem på tællingen:
en akademiker og en skuespiller,
en politiker og en erhvervskvinde, der stiller.
Skønjomfruen søger de alle at eje,
til det formål går de hver deres smudsige veje.
Får de mon krammet på hende,
la'r hun sig virkelig at binde.
Meget vil vi få at se
og noget frygteligt vil ske
Nu kommer hun den skønne kvinde
hende, de fire gerne vil vinde.

Skønjomfruen

Her er jeg: Fortællingen. Jeg er her, jeg er nu,
jeg er ung, jeg er gammel, jeg er frøken jeg er fru.
Jeg lever – som I ved, kun når jeg bli'r fortalt,
man siger om mig, jeg er livets salt.
Jeg var her til alle tider,
Kender både til vølver og til druides.
I fordums tid, i tusmørkets skær,
fortalte man mig, man ku' slet ik' la' vær'.
Men nu er det kun på de særlige dage,

at folk gir mig liv, så de får mig tilbage.
Jeg ønsker vildt og af hjertens grund:
mennesker, der gir' mig øre og mund.
Her på Store Bededagens Fortællerfestival,
forløs mig, fortæl mig i skov og i sal,
hvem vil favne min længsel og lyst,
er der bejlere, der vil næres ved mit bryst.

Bejlerscene

Akademikeren

Kom til mig, akademikeren, det er mig.
Jeg vil gerne recitere dig
Men for at gøre så,
er der meget vi må passe på:
Du er for dansk, for troskyldig, ja, for naiv,
Glem alt om eventyr og fabler, tag initiativ,
Innovér din narrative kompetence,
Uden den har du ikke en chance.

Skønjomfru:

Jeg forstår slet ikke så svære ord,
Fortællingen skal jo dufte af luft og af jord.

Akademikeren:

Der skal fremmedord på banen,
ord der sidder fast i ganen.
Der skal implementeres læring,
For at give en ultimativ skæring.
Navnet ”Fortælling” er yt,
Du skal have dig et nyt.
Du skal gøres til en narration,
Som kan reformere den ganske nation.
Du skal være storyteller,
international, global. Det er det, der gælder.

Skønjomfru:

Jamen - jeg elsker det danske sprog
navnet storyteller – det vil tynde som et åg
Du vil aldrig kunne tolke mit inderste væsen
til det er du alt for teoretisk, tør og kræsen
du vil fortælle mig ud fra en analytisk kode
det er hjertet jeg søger, dit kloge ho'de

Kor:

Narr... nar .. naragtig type med næsen i sky
mangler grounding måske, men alligevel kry
Han sa'e no'et klogt, med den naaraktive
kompetence
jeg forstod det, som om narren skulle ha' mer'
arrogance
Sang: "Måske er han en af vor egne – en rigtig
pralerøv"

Skuespilleren

Hej stop, skønjomfru, vent en halv,
må jeg præsentere mig og mit kald
En skuespiller i min mave bor,
jeg har et talent, større end I tror,
til tragedie, komedie og commedia dell arte
mumming, bevar mig vel – jeg laver kunst for de
sarte.

Skønjomfru:

Det lyder skønt, du er fuld af ild
er du også til det store "kill"

Skuespiller:

Jeg er perfekt, viril og kræsen,
Når jeg udtrykker mit inderste væsen.
For mig er du: "fortælling", en måde
Hvorpå jeg kan udtrykke min inderste gåde.
Jeg vil høres, ses, når jeg på scenen står.
Mærke tilbedelsens sus imod mig slår.
Du fortryllende, se - jeg kommer til dig
Jeg vil lige om lidt forvandle dig til mig
Jeg vil gøre dig helt og holdent til min
bliv mit instrument, bliv min violin.

Skønjomfru:

Jeg troede vi skulle i dialog
var det ikke det, du foreslog

Åh nej - jeg får åndenød
mit hjerte - han gennembrød
jeg tror han vil spise mig op
det kribler og krabler i min krop

Kor:

Han er en ussel snylter,
der bruger fortællingen som stylter

Politikeren

Jeg vil gerne fortælle dig
jeg politikeren – kom til mig.
Du gode fortælling.
Du livskloge kælling.

Skønjomfru:

Ja jeg har rigtignok en del år på bagen
skræmmer det ikke, det kommer for dagen?

Politikeren:

Du passer - lige til mit koncept.
Du repræsenterer den helt nødvendige recept
på de gode, gamle, evigt gyldige værdier,
Der os fra fremmede magter og tanker befrier.
Du er den hellige, danske skat,
Som vi længes efter at få fastansat.
I vor kanon er du med,
det er virkelig et magtfuldt sted

Skønjomfru:

Hvad er det for narrestreger du har fundet på?
er det noget, du mener jeg har, eller skal bestå?

Politikeren:

Først udnævner vi den grimme ælling,
og Krøniken, før den slås i gulvet på tælling.
Så "Den indre Svinedreng", og "Der var Engang",
før danskhed må synge sin svanesang.

Kor: (synger)

"Vi elsker vort land, og med sværdet i hånd
skal hver udenvælts fjende beredte os finde."

Politikeren:

En kanon har kun plads til tolv,
resten giver vi så fanden i vold.

Skønjomfru:

I mig spirer historier i tusindtal,
de banker indefra på min hovedskal.

Politiker:

Jeg vil kæmpe for danskhed,
Jeg vil forsvare os mod forvanskhed.
Jeg vil fortælle dig, du danske fortælling,
for at undgå en global pærevælling.

Skønjomfru:

Det er som at være spærret inde i et fængsel
som i et faglebur, ensom og fuld af længsel
jeg vil være som en ægte nattergal
ikke Brians kunstige fugl på piedestal

Kor

En kanon og tolv danskstøbte kugler
Hvad kan den skyde ... influenzaramte fugle(r)
Stop, ti, det er blasfemi
vær ikke så ytringsfri
politikere har følelser bagi

Erhvervskvinden:

Jeg kommer fra det private erhvervsliv,
Du kunne for mig være et ypperligt aktiv.
Den gode fortælling er virkelig in,
Jeg vil bruge dig som kraftfuldt spin.

Skønjomfru:

Jeg trænger godt nok til energi,
går du ind for demokrati,
Eller er du blot ude på kurmageri?

Erhvervskvinden:

Du skal fortælle min virksomhed,
Du kan give liv til dens slidsomhed.
Min bedrifts historie er noget lyssky, men særlig,
Med poesiers greb, vil den fremstå ren og ærlig
Når du med reklamens dramaturgi, gir den som
plot,
Vil det gå min forretnings indtjening fantastisk
godt
Du skal brande forretningen til økonomiske
højder, så pengene ud af lommerne sprøjter.

Kor:

Med lidt coaching kan du skabe vækst og profit,
lad benene danse og hofterne svanse tit, tit,

Sang: Mel.: I en skomagerbutik
"Hun skal ha' sko, så hendes fødder danser..."

Skønjomfru:

Neej, nej - melodien vil ikke stemme,
og jeg føler mine tæer sidder i klemme.

Erhvervskvinden:

Kom og besyng mine prima varer
Med fortællingen lægges usynlige snarer
Og vi tjener på kundernes drømme,
Mens konkurrenterne er helt ude at svømme.
Du er headhuntede til stillingen, kom og gør gavn.
og du vil udfylde et knugende savn

Skønjomfru:

Har din virksomhed overhovedet et ideal,
taler du ikke blot om at øge din kapital.
I konkurrence - der folder jeg mig ikke ud
jeg er skabt af støv, spind og alabasterhud
Jeg forvirres af jeres enetaler
som af fire forskellige fjernsynskanaler

Pralescene**Akademiker pral:**

Hør ikke på dem min lille stjerne,
de taler godt men uden hjerne.
Så glem de andre, de er alt for jævne,
og følg mig og min analyseevne.

Kor:

Nu vil kun de fineste kredse kunne lukke dig ind
Og pøbelen fatter ikke en pind

Skuespiller pral:

Kun i de fine kredse er hendes færden,
jeg kan give dig hele verden.
Folk vil tiljuble dig, gøre dig sund,
når du først kommer flydende ud af min mund.

Kor:

Han ta'r dig med til Hollywood
så hægt dig på din lækre snut

Politiker pral

Når jeg får din status slået fast på skrift,
vil ingen kunne give dig hverken skramme eller
rift.

Du skal blive mit symbol på det rigtigt danske
Vi to vil passe sammen som hånd i handske

Kor:

Han vil hæve dig over skyerne som "ven",
og ingen kan pille dig ned igen.

Erhvervskvinde pral

Føj - det fjols vil ha' et mindesmærke,
følg mig, mine penge er gode og stærke.
Vi får dig knyttet til et skinnende nyt produkt,
og jeg lover dig, at alt vil blive så smukt.

Kor

Skidt med, at du undervejs mister dit ideal.
Du får millioner i bytte for din gode moral.

Skønjomfru:

I bruger mig hver på jeres egen manér,
og sådan spiller jeg ikke på mit klaver.
Jeres ord, de kværner i al evighed,
jeg føler mig slap, jeg vil sætte mig ned.
Så hvem gir' mig kraften tilbage,
som i de gode og glade dage?

Kampscene

Akademikeren: bog, hvorpå der står: narrativ
kompetence

Politikeren: det danske flag

Erhvervsmanden: attachémappe

Skuespilleren: Troldebanderoler

(De fire bejlere slås)

Akademiker:

Navnet story-teller, vil gøre hende global

Skuespiller:

ti stille, du er bindegal

Politiker:

min kanon har magt, vær hellere på vagt

Erhvervskvinde:

jeg vil lave en pagtselv bibelen er stof til at skabe
kontakt.

Konfrontation:

S/E/P (mod Akademiker): Narrativ – dit blege Siv

A/E/P (mod Skuespiller): Min violin – dit hoesvin

S/A/P (mod Erhvervskvinde): Profit – din beskidte
Bandit

E/P/A (mod Politiker): Kanon – ren Manipulation
(bejlerne slås lydløst)

Dødsscene

Skønjomfru solo:

Fortællingens sus og eventyrets duft,
er forsvundet, jeg kan ikke få luft.

De kæmpende intet skåner,

det sortner – åhhh, jeg dåner. (hun dør)

(bejlerne kæmper kort videre og synker også
sammen)

Kor: Sørger (Melodi: Ach du lieber Augustin)
"Ach du allerliebste"

Sorgscenen

Kor:

(Nynner sørgemarchmelodien under
præsentators replik)

Præsentator

Ak, hvad har de gjort,

sikke en gang lort.

Hvor må vi alle græde,

i livet er ej mere glæde.

Fortællingen, vor kære er død,

de forstod ikke, hvad hun betød.

Politik, handel, kunst og forskning er for alvor
kommet i nød,

de fik på verdensplan et alvorligt stød.

Oh ve! hvad skal vi gøre,

for igen hendes hjerte at røre.

Kor: (synger):

Oh hjælp mig Madonna, allersmukkeste m, og kan du det ikke, så hjælp os at dø. Hendes blik var som solen, når hun voved' en dyst. Hendes ord var som nyn, ud af kærligheds lyst.

Deus ex Magica**Kor:**

(mens Deus ex Magica kommer ind mimende det samme) "Jajaja - nu kommer jeg. I ser jeg iler".

Deus ex Magica

Jeg er hidkaldt af Madonna, til denne grusomme scene, hvad skal man dog om al den elendighed mene? Fortællingen er død, I ville i hendes brød, forstod ikke essensen, i hendes væsen. I sugede hendes blod. I tappede hendes mod. I prostituerede hende, den vakreste kvinde. Ve jer elendige, skændige, usle og feje. Gid I måtte i helvede stege.

Bejlerne:

Nej for alt i verden. Det vil vi ikke, må vi ikke lige først sårene slikke.

Deus ex Magica

Nej her hjælper ingen kære mor, I har ingen gang på denne jord, før I forstår, hvad der forestår. Hun var kildens rislen og jordens grøde, hun var lyset selv og mørkets øde. I bevægelse var hun som storm og vind, og hun bevægede de bevægelige sind. Hun ku' være stor og lille, hun ku' være støjende og stille. Hun så verden fra den højeste sky, og fra billens sted i dens lave ly.

Bejlerne

Akademiker: Hav medlidenhed med os, Politiker: ... vi var hende om benet en klods, Erhvervskvinde: vi vidste ikke, hvad vi gjorde, Skuespiller:... vi prøvede bare selv at gøre os store.

Deus ex Magica.

Ja, det var fejlen, lad os forsegle den.

Opvågningen**Bejlerne**

Akademiker: Vi har meget at lære - lad os prøve at være Politiker: ... lidt lyttende - og mindre udnyttende. Erhvervskvinde: Lad penge være penge, så leve måtte længe Skuespiller: ... det levende ord med fortællingen ved ror.

Kor (synger):

Hvad var det dog der skete, mit vinterfrosne hjertes kvarts, må smelte ved at se det, - den første dag i marts

Skønjomfruen (vågner under sangen)

Der var engang der var mange, mange gange en sang. Og hver gang, er der en fortælling derom Så bare kom. Jeg: Fortællingen er i live, overalt, hvor folk vil mig lydhørhed give. Jeg står igen ved livets ror, frugtsommeligt her på Moesgårds jord.

Festsang:

"Til fest til fest på stedet her som gæst Til fest til fest på stedet her som gæst Fortællinger til glæde som jeres hjerter væde I nu kan høre hver især På jeres vidre færd Til fest, til fest på Moesgård her som gæst"

Ry Fortællekreds - 2001-2021

©Ulla Skovsbøl og Helle Arnfred, 2024

Alle fotos i dette jubilæumsskrift tilhører Ulla Skovsbøl med undtagelse af:

Side 4: Portræt af Tove Hvid. Udlånt af fotograf Henrik Bjerg

Side 38: Pressefotos fra hhv. Else Mathiasen og Vigga Bro

Side 41: Ronald Risvig

Sådan blev jubilæumsskriftet til

En oktoberdag i 2022 mødtes Helle Arnfred og Ulla Skovsbøl til en hyggesnak om løst og fast over en kop te hos Helle. Talen faldt som så ofte før på fortælling og på Ry Fortællekreds, og Helle viste et fint skrift frem, som hun havde fået fortællerkollegaen Jens Peter Madsen fra Odense. Det var et jubilæumsskrift med masser af billeder, som dokumenterede Odense Fortællekreds historie og aktiviteter gennem to årtier. Det inspirerede Helle. Sådan et jubilæumsskrift burde også laves om Ry Fortællekreds, syntes hun, men hvordan skulle det komme i stand? Hun havde selv skrantet og været indlagt på hospitalet til operation flere gange, siden hun gik af som formand for kredsen i 2019, og havde ikke mange kræfter. Desuden havde kredsen ligget mere eller mindre stille under Coronaen i 2020 og noget af 2021.

Jo mere de snakkede, jo mere tog ideen om et jubilæumsskrift om Ry Fortællekreds form. Både Helle og Ulla havde mapper liggende med dokumenter fra kredsens første 20 år, og Ulla havde desuden et righoldigt fotoarkiv og alle de artikler, hun som webredaktør havde skrevet til kredsen hjemmeside, siden hun oprettede den i 2012. I Helles mapper var referater, kursusprogrammer og meget andet godt helt tilbage til kredsens spæde start. Sammen gennemtrawlede de alt materialet, diskuterede, udvekslede erindringer og udvalgte stoffet, så det dækkede de begivenheder i kredsens historie, som de to fandt vigtigst frem til og med 2021. Derefter lå arbejdet på Ullas bord. Hun påtog sig at strukturere, skrive, illustrere og layoute skriftet i dialog med Helle og stillede sine fotos til rådighed.

Resultatet af samarbejdet er dette skrift: *"Ry Fortællekreds – 2001-2021."*

